

ZOOPHILOLOGICA

Polish Journal of Animal Studies

Nr 6

Mity – stereotypy – uprzedzenia

„Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies”
Nr 6: *Mity – stereotypy – uprzedzenia*

Redakcja naukowa numeru 6
Justyna Tymieniecka-Suchanek, Alina Mitek-Dziemba

Rada naukowa

Andrzej Bereszyński (Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu), Piotr Czerwiński (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Ewa Domańska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu/Department of Anthropology, Stanford University), Andrzej Elżanowski (Uniwersytet Warszawski), Paweł Gusin (Politechnika Wrocławska), John W.M. Jagt (Natuurhistorisch Museum Maastricht, Holandia), Elena Jagt-Yazykova (Uniwersytet Opolski/Saint Petersburg State University), Andrzej Kiepas (Politechnika Śląska), Dominique Lestel (Ecole normale supérieure, Francja), Ramona Malita (West University of Timisoara, Rumunia), Eric W.A. Mulder (Natura Docet Wonderryck Twente Denekamp, Holandia), Aleksander Nawarecki (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Małgorzata Quinkenstein (Zentrum für Historische Forschung PAN, Niemcy), Inna Shved (Брэсцкі дзяржаўны ўніверсітэт імя А. Пушкіна, Białoruś), Alfia Smirnowa (Moskiewski Uniwersytet Pedagogiczny, Rosja), Tadeusz Sławek (Uniwersytet Śląski w Katowicach), Włodzimierz Tyburski (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie), **Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska** (Uniwersytet Śląski w Katowicach) – **przewodnicząca**, Krzysztof Ziarek (Department of Comparative Literature University at Buffalo, USA), Joanna Żylińska (Department of Media and Communications Goldsmiths, University of London, Anglia)

Kolegium redakcyjne

Dominika Dzwonkowska (filozofia i bioetyka), Marek Głowacki (sztuka), Dariusz Gzyra (etyka praw zwierząt), Beata Mytych-Forajter (literaturoznawstwo i ekokrytyka), **Alina Mitek-Dziemba (zastępca redaktorki naczelnej)**, Jacek Kurek (historia), **Magdalena Malinowska (pierwszy sekretarz)**, **Dominika Pieczka (redaktorka techniczna ds. serwisu OJS)**, Tomasz Nowak (językoznawstwo), Piotr Skubała (nauki biologiczne), **Anna Tyka (drugi sekretarz)**, **Justyna Tymieniecka-Suchanek (redaktorka naczelna)**, Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska (kulturoznawstwo)

Redaktorzy językowi

Dżulietta Markusik (native speaker, redaktorka tekstów rosyjskich), Anna Tyka (redaktorka tekstów polskich i rosyjskich), David Schaufler (native speaker, redaktor tekstów angielskich)

Rada recenzentów

Monika Bakke (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Magdalena Barbaruk (Uniwersytet Wrocławski), Anna Barcz (Rachel Carson Center for Environment and Society LMU Munich, Niemcy), Adam Bodzioch (Uniwersytet Opolski), Mirela Boncea (West University of Timisoara, Rumunia), Grażyna Borkowska (Instytut Badań Literackich PAN), Irena Fijałkowska (Uniwersytet Gdański), Wioletta Jedlecka (Uniwersytet Wrocławski), Honorata Korpikiewicz (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Piotr Kozak (Uniwersytet Warszawski), Krzysztof Łastowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), Joanna Madloch (Montclair State University, USA), Maria Nenarokova (Instytut Literatury Światowej RAN, Rosja), Bogusław Pawłowski (Uniwersytet Wrocławski), Małgorzata Rębiałkowska-Stankiewicz (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), Adriana Schetz (Uniwersytet Szczeciński), Jadwiga Tarsa (Uniwersytet Opolski), Maria Urbańska-Bożek (Uniwersytet SWPS Sopot), ks. Alfred M. Wierzbicki (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Jarosław Wierzbicki (Uniwersytet Łódzki), Zbigniew Wróblewski (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), Arkadiusz Żychliński (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Laboratorium Animal Studies – Trzecia Kultura

Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International

Adres redakcji

Zoophilologica. Polish Journal of Animal Studies
Centrum Dydaktyczno-Naukowe Neofilologii
41-200 Sosnowiec, ul. S. Grota-Roweckiego 5, p. 4.10
tel. (+48) 32-36-40-921, e-mail: redakcja.zoophilologica@us.edu.pl

Spis treści

Od Redakcji	15
Wprowadzenie (Justyna Tymieniecka-Suchanek, Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska)	17

Artykuły

HISTORIA NAUKI

JOHN W.M. JAGT: Badania nad wymarłymi wąsonogami w latach 50. XIX wieku: Karol Darwin i Joseph de Bosquet jako „towarzysze pąkli”	21
---	----

FILOZOFIA

PATRYK SZAJ: W stronę hermeneutyki postantropocentrycznej	47
IWONA KRUPECKA: Jak się filozofuje z siodła? Przypadek Michela de Montaigne’a	63
JAN MARCIN WĘSŁAWSKI: Po co istnieje foka? Teleologia we współczesnej relacji człowiek–zwierzę	77

ZOOETNOLOGIA

DAWID WESOŁOWSKI: Ni kaczką, ni bóbr, czyli słów kilka o dziobaku w symbolice i wierzeniach Aborygenów	85
TOMASZ BUGAJ: „Zaszczute wilczęta”, „zagubione owce”, „robactwo” i „jad niewiści” – zwierzęta w sowieckiej propagandzie walczącej z religią	109

LITERATUROZNAWSTWO

MONIKA SOSNOWSKA: Co zjada Hamleta? Robaki jako aktywni aktorzy w elsy- norskiej (i nie tylko) gastronomii	125
IZABELLA MALEJ: Centaury Andrieja Biełego	143
ESTERA GŁUSZKO-BOCZOŃ: Niepokojący wizerunek konia na wybranych przykła- dach literatury niemieckojęzycznej – symbolika i znaczenie	161
DOROTA KOŁODZIEJ: Braci mniejszych większy sens. Zwierzę w wierszach Georga Trakla i Bolesława Leśmiana	171
KAROLINA GANSOVSKAYA: Reprezentacja zwierząt w opowiadaniu Sewera Gan- sowskiego <i>Małe zwierzę</i> (1969)	191
ANNA NAPLOCHA: Demitologizacja negatywnego wizerunku wilka w powieści <i>Wilk zwany Romeo</i> Nicka Jansa	203
KATARZYNA ŚLANY: Nieantropocentryczny obszar pamięci o zwierzętach w opo- wiadaniu <i>Czuwanie</i> Shauna Tana. Bezkompromisowy przykład kształtowa- nia prozawierzącej wrażliwości wśród dzieci	217
ZUZANNA SZATANIK: Ona-pisze. Zoonarracja w powieści Barbary Gowdy <i>Biała kość</i>	241
PAULINA SZYMONEK: Polowanie na myśliwego: wilki w Montanie z perspektywy Evelyn Cameron	253

JĘZYKOZNAWSTWO

PIOTR KŁADOCZNY: Co łączy i dzieli nazwy odgłosów zwierząt i ludzi? . . .	271
BOŻENA NIECKO-BUKOWSKA: Funkcjonowanie pojęć „nieładzkie”, „zwierzęce”, „zezwierzęcone” na przykładzie potocznego ich rozumienia	287
EDYTA KONCEWICZ-DZIDUCH: Kulturowe aspekty „mowy nienawiści” we fraze- ologii animalistycznej w języku polskim i chorwackim	301
MACIEJ WALCZAK: Zwierzęta w rosyjskich i polskich paremiach oraz frazeolo- gizmach charakteryzujących rozum i głupotę	315

FILM/SZTUKA/MEDIA

ANNA LUSIŃSKA: Wizerunek konia terapeuty w filmie na wybranych przykładach	331
KATARZYNA ŁOGOŻNA-WYPYCH: Koty to dranie. Obraz kota w wybranych słu- chowiskach	347
ARLETA WITEK: Symbolika i znaczenie konia w kulturze i sztuce na przestrzeni wieków	373
EMILIANA KONOPKA: O koniach i ludziach. Symboliczne znaczenie konia w sztu- ce islandzkiej	389

PRAWO

- PATRYCJA MENCEL: Przemysł zwierząt w Polsce 411
- ALEKSANDRA POLAK-KRUSZYK: Porzucanie zwierząt jako przestępstwo w polskim porządku prawnym 425
- AGNIESZKA BIELSKA-BRODZIAK, MARLENA DRAPALSKA-GROCHOWICZ, MAREK SUSKA: Historia zawiedzionych nadziei. O zakazie chowu zwierząt na futra 437

ZOOFILOLOGIA

- PIOTR CZERWIŃSKI: 'Gady' i 'ryby' z perspektywy *akwarium* (2) 465

Eseje

- INGER ALMSTRÖM: Polski koń mojego wuja 489

Polemiki/omówienia

- BEATA MYTYCH-FORAJTER: Wołanie o wspólnotę w *Post-koiné* Anity Jarzyny 503

Recenzje

- GABRIELA JARZĘBOWSKA: Etyka w epoce człowieka. *Minimal Ethics for the Anthropocene* Joanny Żylińskiej z perspektywy *animal studies*. [Recenzja książki Joanny Żylińskiej *Minimal Ethics for the Anthropocene*. Open Humanities Press, University of Michigan Library, Ann Arbor 2014]. 519
- TADEUSZ RACHWAŁ: Zwierzę więc piszę. [Recenzja książki Donalda Weslinga *Animal Perception and Literary Language*. Palgrave Macmillan, Cham 2019] 527

Sprawozdania

- MAŁGORZATA POKS: Sprawozdanie z konferencji naukowej *Decolonizing Animals*, 1–4 lipca 2019, Ōtautahi (Christchurch), Aotearoa (Nowa Zelandia) 533

Noty o książkach

JUSTYNA TYMIENIECKA-SUCHANEK: Od filozoficznej zoologii do filozoficznej antropologii [Оксана Тимофеева: <i>История животных</i> . Новое литературное обозрение, Москва 2017 (publikacja rosyjskojęzyczna, drugie wydanie, twarda oprawa, 206 stron)]	539
Noty o autorach	543

Table of Contents

From the Editors	15
Introduction (Justyna Tymieniecka-Suchanek, Dobrosława Wężowicz-Ziółkowska)	17

Articles

HISTORY OF SCIENCE

JOHN W. M. JAGT: Studying Extinct Cirripedes during the 1850s: Charles Darwin and Joseph de Bosquet as ‘Brothers in Barnacles’	21
--	----

PHILOSOPHY

PATRYK SZAJ: Towards Post-Anthropocentric Hermeneutics	47
IWONA KRUPECKA: How to Philosophize from the Horseback? The Case of Michel de Montaigne	63
JAN MARCIN WĘSŁAWSKI: Why Does the Seal Exist? Teleology in the Present-Day Human Relation to Animals	77

ZOOETHNOLOGY

DAWID WESOŁOWSKI: Neither Duck, nor Beaver, or a Few Remarks on the Platypus in the Symbolism and Beliefs of Aboriginal Inhabitants of Australia	85
TOMASZ BUGAJ: “Hounded Wolves,” “Lost Sheep,” “Vermin” and “Poison of Hatred” – Animals in the Soviet Union Propaganda Fighting against Religion	109

LITERARY STUDIES

MONIKA SOSNOWSKA: What Eats Hamlet? Worms as Active Actors in the Elsinore (and Not Only) Gastronomy	125
IZABELLA MALEJ: Andrei Bely's Centaurs	143
ESTERA GŁUSZKO-BOCZOŃ: A Disturbing Image of a Horse in the Selected Examples of German-Language Literature – Symbolism and Meaning . . .	161
DOROTA KOŁODZIEJ: The Smaller Brothers Make More Sense. The Animal in the Poems by Georg Trakel and Bolesław Leśmian.	171
KAROLINA GANSOVSKAYA: Representations of Animals in Sever Gansovsky's Short Story <i>Little Animal</i> (1969)	191
ANNA NAPŁOCHA: Demythologization of the Negative Perception of the Wolf in the Novel <i>A Wolf Called Romeo</i> by Nick Jans	203
KATARZYNA ŚLANY: A Non-Anthropocentric Area of Animals' Memory in <i>Wake</i> , a Short Story by Shaun Tan. A Conspicuous Example of Developing Pro-Animal Sensitivity among Children	217
ZUZANNA SZATANIK: She-Writes. Narrating Animality in Barbara Gowdy's <i>The White Bone</i>	241
PAULINA SZYMONIEK: Persecuting Predators: Wolves in Montana through the Eyes of Evelyn Cameron	253

LINGUISTICS

PIOTR KŁADOCZNY: What Brings Together and Separates the Names of Animal and Human Sounds?	271
BOŻENA NIEĆKO-BUKOWSKA: The Functioning of the Notions “Inhuman,” “Bestial,” “Animalistic” on the Example of Their Colloquial Meaning . . .	287
EDYTA KONCEWICZ-DZIDUCH: Cultural Aspects of “Hate Speech” in Animalistic Phraseology in Polish and Croatian	301
MACIEJ WALCZAK: Animals in the Polish and Russian Proverbs and in the Idiomatic Expressions Describing Intellect and Foolishness	315

FILM/ART/MEDIA

ANNA LUSIŃSKA: The Image of the Therapy Horse in the Film Based on Selected Examples	331
KATARZYNA ŁOGOŻNA-WYPYCH: Cats are Villains. Portrayals of Cats in Selected Radio Drama	347
ARLETA WITEK: Symbolism and Significance of the Horse in Culture and Art over the Centuries	373

EMILIANA KONOPKA: Of Horses and Men. Symbolic Value of Horses in Icelandic Art	389
--	-----

LAW

PATRYCJA MENCEL: Animal Smuggling in Poland	411
---	-----

ALEKSANDRA POLAK-KRUSZYK: Animal Abandonment as a Crime According to the Polish Legal System	425
--	-----

AGNIESZKA BIELSKA-BRODZIAK, MARLENA DRAPALSKA-GROCHOWICZ, MAREK SUSKA: A Story of Dashed Hopes. On the Ban on Keeping Animals for Fur	437
---	-----

ZOO PHILOLOGY

PIOTR CZERWIŃSKI: 'Reptiles' and 'Fish' from the <i>Fish Tank</i> Perspective (2)	465
---	-----

Essays

INGER ALMSTRÖM: My Uncle's Polish Horse	489
---	-----

Polemical/Discussion

BEATA MYTYCH-FORAJTER: Calling for Community in <i>Post-koiné</i> by Anita Jarzyna	503
--	-----

Reviews

GABRIELA JARZĘBOWSKA: Ethics in the Age of Man. <i>Minimal Ethics for the Anthropocene</i> of Joanna Żylińska from the Perspective Animal Studies. [A Review of a Book <i>Minimal Ethics for the Anthropocene</i> by Joanna Żylińska. Open Humanities Press, University of Michigan Library, Ann Arbor 2014]	519
--	-----

TADEUSZ RACHWAŁ: The Animal That Therefore I Write. [A Review of a Book <i>Animal Perception and Literary Language</i> by Donald Wesling. Palgrave Macmillan, Cham 2019]	527
--	-----

Reports

MAŁGORZATA POKS: Report from the Conference "Decolonizing Animals" July 1–4, 2019, Ōtautahi (Christchurch), Aotearoa (New Zealand)	533
--	-----

Notes about books

JUSTYNA TYMIENIECKA-SUCHANEK: From Philosophical Zoology to Philosophical Anthropology [Oksana Timofeyeva: <i>Istoriya zhivotnykh</i> . Novoye literaturnoye obozreniye, Moskva 2017 (Russian-Language Publication, Second Edition, Hardcover, 206 pages)]	539
Biographical Notes	543

Содержание

От редакции	15
Вступительное слово (Юстына Тыменецка-Суханек, Доброслава Венжович-Зюлковска)	17

Статьи

ИСТОРИЯ НАУКИ

Джон В.М. Ягт: Изучение вымерших усюногих раков в 1850-х годах: Чарльз Дарвин и Жозеф де Боскет как «балянусовые братья»	21
--	----

ФИЛОСОФИЯ

Патрик Шай: На пути к постантропоцентрической герменевтике	47
Ивона Крупецка: Как занимается философией, сидя в седле? Пример Мишеля де Монтеня	63
Ян Марцин Венславски: Зачем существует тюлень? Телеология в современных отношениях человека и животного	77

ЗООЭТНОЛОГИЯ

Давид Весоловски: Ни утка, ни бобр – несколько слов о утконосе в символизме и верованиях австралийских аборигенов	85
Томаш Бугай: «Затравленные волчата», «потерянные овцы», «паразиты» и «яд ненависти» – животные в советской пропаганде, борющейся с религией	109

ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

Моника Сосновска: Что съедает Гамлета? Черви как активные действующие лица в гастрономии Эльсинора (и не только)	125
Изабелла Малей: Кентавры Андрея Белого	143
Эстера Глушко-Бочонь: Тревожное изображение лошади на отдельных примерах немецкой литературы – символика и значение	161
Дорота Колодзей: Значение братьев меньших. Образы животных в стихах Георга Тракля и Болеслава Лесьмяна	171
Каролина Гансовская: Репрезентация животных в рассказе Севера Гансовского <i>Зверек</i> (1969)	191
Анна Наплова: Демифологизация негативного восприятия волка в романе Ника Янса <i>Волк по имени Ромео</i>	203
Катажина Сланы: Неантропоцентрическая область памяти о животных в микрорассказе <i>Поминки</i> Шона Тана. Яркий пример развития чувствительности к животным у детей	217
Зузанна Шатаник: Она-пишет. Зооповествование в романе <i>Белая кость</i> Барбары Гоуди	241
Паулина Шимонек: Охота на хищников: волки в Монтане с точки зрения Эвелин Кэмерон	253

ЛИНГВИСТИКА

Петр Кладочны: Что связывает и разделяет названия звуков, производимых животными и людьми?	171
Божена Нечко-Буковска: Использование понятий «бесчеловечное», «скотское», «звероподобное» на примере их разговорного значения	287
Эдыта Концевич-Дзидух: Культурные аспекты «языка вражды» в анималистической фразеологии в польском и хорватском языках	301
Мацей Вальчак: Животные в русских и польских поговорках и фразеологизмах, характеризующих ум и глупость	315

КИНО/ИСКУССТВО/СМИ

Анна Люсиньска: Изображение лошади-терапевта в фильме на избранных примерах	331
Катажина Логожна-Выпых: Кошки – это злодеи. Изображение кошки в избранных радиоспектаклях	347
Арлета Витек: Символика и значение лошади в культуре и искусстве на протяжении веков	373

Эмилиана Конопка: О лошадях и людях. Символическое значение лошади в исландском искусстве	389
---	-----

ПРАВО

Патриция Менцель: Контрабанда животных в Польше	411
Александра Поляк-Крушик: Оставление животных как преступление в польской правовой системе	425
Агнешка Бельска-Бродзяк, Марлена Драпальска-Грохович, Марек Суска: История несбывшихся надежд. О запрете разведения животных ради меха	437

ЗООФИЛОЛОГИЯ

Петр Червинский: 'Гады' и 'рыбы' аквариумного отображения (2)	465
---	-----

Эссе

Ингер Альмстром: Польская лошадь моего дяди	489
---	-----

Полемика/Дискуссии

Беата Мытых-Форајтер: Призыв к общности в <i>Post-koiné</i> Аниты Яжины	503
---	-----

Рецензии

Габриэля Яжембовска: Этика в эпоху человека. <i>Minimal Ethics for the Anthropocene</i> Иоанны Жилиньской с точки зрения animal studies. [Рецензия на книгу Иоанны Жилиньской <i>Minimal Ethics for the Anthropocene</i> . Open Humanities Press, University of Michigan Library, Ann Arbor 2014]	519
Тадеуш Рахвал: Животное – я следовательно пишу. [Рецензия на книгу Дональда Веслинга <i>Animal Perception and Literary Language</i> . Palgrave Macmillan, Cham 2019]	527

Отчеты

Малгожата Покс: Отчет о научной конференции <i>Decolonizing Animals</i> , 1–4 июля 2019, Ōtautahi (Крайстчерч), Aotearoa (Новая Зеландия)	533
---	-----

Заметки о книгах

ЮСТЫНА ТЫМЕНЕЦКА-СУХАНЕК: От философской зоологии к философской антропологии (Оксана Тимофеева: <i>История животных</i> . Новое литературное обозрение, Москва 2017 (русскоязычная публикация, второе издание, твердый переплет, 206 страниц)]	539
Сведения об авторах	543